

Kriisistä kriisiin - miten turvaamme heikommassa asemassa olevat?

Koronapandemia ei ole ohi Suomessa eikä muuallakaan maailmassa, vaan päinvastoin. Koronakriisin lisäksi Ukrainan sota on tuonut esiin uudenlaisen varautumisen tarpeen Suomeenkin.

Teksti: Elina Lindström, Suomen Kuntaliitto ja **Päivi Nurmi-Koikkalainen**, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos

**Päivi Nurmi-Koikkalainen
ja Elina Lindström**

Tulevaisuutta luomassa -hankkeessa tuetaan vammaisten ja maahan muuttaneiden ihmisten selviytymistä ja toimintamahdollisuuksia COVID-19-pandemiassa ja vastaavissa poikkeus- ja kriisitilanteissa. Hankkeessa kootaan monipuolista tietoa, jonka pohjalta kehitetään ohjeita, toimintatapoja ja verkostoja kuntatason poikkeus- ja kriisitilanteiden hoitoon. Hanke on Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Kehitysvammaliiton ja Kuntaliiton yhteinen ESR-hanke ajalla 1.2.2021–31.3.2022.

Hankkeen aikana jo kertyneen tiedon perusteella voi todeta, että univaikeudet, alhainen tulevaisuudenusko, yksinäisyys ja sosiaalinen eristäytyneisyys ovat yhteydessä psyykkiseen huonovointisuuteen ja heikompaan hyvinvointiin. Nämä kokemukset ovat lisääntyneet väestössä korona-aikana, ja tulokset osoittavat niiden korostuneen toimintarajoitteisilla ihmisillä ja erityisen voimakkaasti henkilökohtaista apua käyttävillä vammaisilla henkilöillä. (1)

Toimintarajoitteistenkin näkökulma huomioon

WHO ohjeistaa valtioita, kuntia, palveluntuottajia, toimintarajoitteisia ihmisiä itseään ja muuta väestöä, miten toimintarajoitteisuuden näkökulma tulisi ottaa huomioon koronapandemian vastaisessa taistelussa. Toimenpiteet koskevat muun muassa yhtäläistä ja esteetöntä hoitoon pääsyä, hoidossa tarvittavien välineiden tasapuolista jakoa, tarvittavan tuen antamista sekä riittävän ja ymmärrettävän informaation jakamista. (2)

Kaikkien ihmisten kohdalla on tärkeää oman turvallisen toiminnan varmistaminen. Tämä edellyttää asukkaiden, myös toimintarajoitteisten, huomioimista viestinnässä mutta myös ottamista mukaan, kun laaditaan ohjeistuksia ja suunnitelmia. Ihmisistä itsestään tulee tällöin turvallisuustoimijoita, ei vain turvallisuusviestinnän kohteita.

Sosiaalinen suojaverkosto on tärkeä meille jokaiselle. Sen merkitys korostuu ikääntyneiden ja toimintakyvyltään alentuneiden henkilöiden arjessa ja varsinkin poikkeusoloissa, kuten koronarajoitusten aikana. Toimiva verkosto tuo sekä turvallisuutta että turvallisuuden tunnetta. (3)

Asiakkaiden ja ammattilaisten kokemukset tärkeitä

Tällä hetkellä Tulevaisuutta luomassa -hankkeessa THL jatkaa tutkimustoimintaansa kyselyllä vammaispalveluissa asiakkaiden kanssa työskenteleville henkilöille. Kyselyn tavoitteena on selvittää työntekijöiden korona-ajan kokemuksia muun muassa palvelujen toteutumisen, työssä tapahtuneiden muutosten sekä viestinnän näkökulmista.

Kehitysvammaliitto, THL ja Kuntaliitto jatkavat toimintatapojen uudistamista myös kehittämisryhmien avulla sekä materiaalin tuottamista kuntatoimijoille toimintakorttien muodossa. Hanketoiminnassa on mukana sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisia, omaisia ja vammaisia henkilöitä, mukaan lukien maahan muuttaneet vammaiset henkilöt. Asiakkaiden ja ammattilaisten kokemukset ja tietämys ovat hankkeessa tärkeässä roolissa. ○

Lisätietoa hankkeesta:

<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/vammaisten-ja-ulkomaalaistaustaisten-ihmisten-selviaminen-poikkeus-ja-kriisitilanteissa-tulevaisuutta-luomassa-covid-19-kokemusten-pohjalta>

Viitteet:

1. Sainio, P., Holm, M., Ikonen, J., Korhonen, M., Nurmi-Koikkalainen, P., Parikka, S., Skogberg, N., Väre, A., Koponen, P., & Koskinen, S. (2021). Koronapandemian ja sen rajoittamistoimien vaikutukset toimintarajoitteisten ihmisten elämään. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 58(3). <https://doi.org/10.23990/sa.103240>
2. World Health Organization. Disability considerations during the COVID-19 outbreak. World Health Organization. Luettu 25.2.2021. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/332015>.
3. <https://www.spek.fi/turvallisuus/erityisryhmien-asumisturvallisuus>